

اهمیت بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوان

- ✓ براساس گزارش سازمان جهانی بهداشت از میان ۱۷۰۹ عامل بیماریزا، ۸۳۲ عامل (۴۹٪) از حیوانات به انسان منتقل می‌شوند.
- ✓ عوامل ایجاد کننده بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوان بسیار متنوع هستند. (باکتری، ویروس، قارچ، پریون و ...)
- ✓ بدلیل استفاده‌های مکرر از فرآورده‌های دامی در طی روز، احتمال ابتلاء به این بیماری‌ها بسیار بالاست.
- ✓ از میان ۱۵۶ بیماری نوپدید شناخته شده در انسان، ۱۱۴ مورد آن (۷۳٪) از حیوانات به انسان منتقل می‌شوند.
- ✓ تعداد قابل توجهی از این بیماری‌ها (حاد و مزمن) این توانایی را دارند که پس از ابتلا انسان از یک فرد به فرد دیگر منتقل شوند.

اهمیت اپیدمیولوژیک بیماریهای قابل انتقال بین حیوان و انسان :

- ✓ عدم آگاهی جامعه از روشهای پیشگیری ،
- ✓ استفاده روزانه و گسترده از فرآورده های دامی ،
- ✓ توانایی آلودگی در گونه های مختلف حیوانات ،
- ✓ سهولت تماس با دامها و سایر حیوانات ،
- ✓ ایجاد عفونتهای مزمن و بدون علامت در حیوانات (سالمونلا ، اکینوкок ، توکسوکارا ، توکسوپلازما و) ،
- ✓ آلودگی وسیع حیوانات اهلی و وحشی ،
- ✓ وجود بند پایان به عنوان ناقل و مخزن برخی از این بیماریها ،
- ✓ وجود بندپایان ناقل برخی از این بیماریها در کشور ،
- ✓ توانایی انتقال تعدادی از این بیماریها از انسان به انسان (سالمونلا ، vCJD ، CCHF و ...)
- ✓ توانایی انتقال تعدادی از این بیماریها از انسان به حیوان (تب برفکی ، تب دره ریفت ، سل و ...) ،
- ✓ احتمال بازپدید شدن (طاعون ، بیماریهای ریکتزایی ، مسمومیت و ...) ،
- ✓ توانایی ایجاد اپیدمی (سیاه زخم ، لیشمانیا ، تبهای خونریزی دهنده ویروسی و ...) ،
- ✓ وجود تعدادی از این بیماریها در کشورهای همسایه ،
- ✓ انتقال این بیماریها از طریق مسافران ،
- ✓ - مشکلات معدوم کردن مخازن حیوانی جهت کنترل بسیاری از این بیماریها .
- ✓ رعایت احتیاطات لازم جهت پیشگیری از انتقال بیمارستانی (CCHF – vCJD – rabies &)

- ✓ ظهور بیماریهای نوپدید قابل انتقال بین حیوان و انسان ،
- ✓ عدم وجود واکسن برای اکثر این بیماریها در انسان و حیوانات ،
- ✓ صرف هزینه بسیار بالا جهت انجام اقدامات پیشگیری (خرید واکسن ، سرم و) ،
- ✓ فعالیت سایر سازمانها جهت کنترل این بیماریها ، (سازمان دامپزشکی ، سازمان حفاظت محیط زیست ، وزارت کشور ، نیروی انتظامی ، شهرداریها و)
- ✓ عدم دقت کافی در ثبت و گزارش دهی بیماری (عدم توجه کافی در پرسنل بهداشتی ، عدم همکاری کافی بخش خصوصی و) ،
- ✓ نبودن درمان استاندارد برای اکثر بیماریهای قابل انتقال بین حیوان و انسان ،
- ✓ متأسفانه هنوز از اولویتهای ملی و بین المللی بهداشتی محسوب نمی شود لذا از حمایتهای لازم برخوردار نیست.
- ✓ تعداد قابل توجهی از بیماریهای قابل انتقال بین حیوان و انسان در ایران آندمیک هستند .

شدت و وخامت بیماری های قابل انتقال بین حیوان وانسان :

- ✓ عدم وجود درمان موثر علی رغم مرگ همه بیماران(هاری ، سیاه زخم ریوی ، vCJD)
- ✓ وخیم بودن برخی از این بیماریها علی رغم انجام اقدامات درمانی شناخته شده
- ✓ مقاوم شدن برخی از عوامل بیماری های قابل انتقال بین حیوان و انسان به آنتی بیوتیک ها
- ✓ ایجاد ناتوانیهای جسمی و اشکال مزمن بیماری (تب مالت ، توکسوپلاسموز ، کیست هیداتید ، کالازار و)
- ✓ انجام اقدامات خاص جراحی (کیست هیداتید و ...)
- ✓ توانایی انتقال از مادر حامله به جنین و ایجاد زایمان زودرس ، سقط خود بخودی و ایجاد عوارض مادرزاری
- (لنفوسیتیک کوریومننژائیتیس ، لیستریوز ، توکسوپلاسموز و)
- ✓ وخیم بودن برخی از این بیماری ها و مرگ و میر بالا (تب خونریزی دهنده کریمه کنگو، هاری ، و ...)

بیماری های قابل انتقال بین انسان و حیوان با مرگ و میر قابل توجه ✓

بیماری	میزان مرگ	FR (%) (بدون درمان *)
vCJD	۱۰۰	
هاری	۱۰۰	
سیاه زخم ریوی	۱۰۰	
هرپس میمونی *	۵۰-۷۵	
ابولا	۷۰	

انسفالیت اسپی شرقی	۵۰-۷۰
سندروم ریوی هانتاویروس	۶۰
تب زرد	۲۰-۵۰
تب لاسا	۱۵-۲۵
طاعون *	۵۰-۸۰
تب کوه های راکی *	۲۰-۶۰
سیاه زخم جلدی *	۲۰
تولارمی	۱۰-۱۵
لشمانیوز احشایی *	۵-۲۵
تب راجعه شپشی *	۵-۴۰

اثرات بیماریهای قابل انتقال بین حیوان و انسان در جامعه :

- ✓ ایجاد رعب و وحشت در جامعه (هاری ، طاعون ، تب خونریزی دهنده کریمه کنگو ، vCJD ، ابولا ، سیاه زخم و) ،
- ✓ - ضرر و زیان اقتصادی بدلیل کاهش فراورده های دامی ، مرگ و میر دامها و معدوم کردن دامها جهت کنترل بیماری (تب مالت ، سیاه زخم ، تب دره ریفت ، تب برفکی، آنفلو انزای پرندگان ، vCJD و) ،
- ✓ اثرات سوء در تجارت بین الملل (تب دره ریفت ، vCJD و)
- ✓ استفاده از عوامل بیماریزای قابل انتقال بین حیوان و انسان به عنوان بیوتروریسم (سیاه زخم ، طاعون ، تب مالت و ...)

هدف کلی :

کاهش موارد ابتلا ، عوارض و از کار افتادگی و مرگ ناشی از بیماری های

اهداف اختصاصی :

- ۱- ارتقا نظام ثبت و گزارش دهی بیماری های زئونوز
- ۲- کاهش میزان بروز بیماری های زئونوز در انسان
- ۳- افزایش هماهنگی درون و بخشی و بین بخشی
- ۴ کاهش هزینه های ناشی از درمان ، ناتوانی و عوارض بیماری های زئونوز در انسان
- ۵- افزایش آگاهی گروه های در معرض خطر و جامعه در مورد راههای انتقال و پیشگیری
- ۶- افزایش آگاهی پزشکان و کارکنان بخش بهداشت و درمان

- ۷- در دسترس قرار دادن امکانات تشخیصی و درمانی برای همه افراد جامعه
- ۸- آمادگی جهت کنترل طغیان های بیماری های زئونوز بخصوص بیماری های نوپدید و باز پدید

راهکارها

- ۱- آموزش کارکنان بخش بهداشت و درمان و گروه های در معرض خطرو جامعه
- ۲- تقویت و گسترش هماهنگی بین بخشی
- ۳- تقویت نظام مراقبت و بهبود سیستم ثبت و گزارش دهی بیماری های زئونوز
- ۴- تقویت آزمایشگاهها جهت انجام آزمایشات استاندارد تشخیصی
- ۵- انجام پژوهش های کاربردی

شاخص های برنامه مراقبت بیماری های زئونوز

- میزان بروز
- تعداد موارد
- میزان کشندگی

عمده تهدیدهای بیماریهای قابل انتقال بین انسان و حیوان در استان آذربایجان شرقی:

- 🏥 تب مالت
- 🏥 هاری
- 🏥 لیشمانیوز احشایی
- 🏥 کیست هیداتیک
- 🏥 سیاه زخم